

● **Ki vigyáz a parlagfüre?**

Tüszögő társadalom

Lassan, de biztosan népbetegséggé válik a pollenallergia. Egyelőre két embertípus létezik. Az egyik már szenved a szénanáthától, a másik pedig majd fog. Kérdés, hogy mikor lépnek fel végre egységesen és szigorúan a hatóságok az allergizáló növények elterjedése ellen. Kevés ugyanis, ha városbéli köztérkekről és utcákról eltűnik a parlagfű, a pollenek ugyanis a szél szárnyán több kilométert is akadálytalanul megtesznek.

Nem lehet olyan embert találni ma már, akinek ne szenvedne valamelyik családtagja a pollenallergiától. Először csak néhány megmagyarázhatatlan tüszzentés, majd elkezd folyni az ember orra, viszket a szeme, végül annyira könnyezik, hogy reggelente csak nehezen tudja kinyitni az összeragadt szemhéjakat. Az orvosnál pedig fél óra alatt elvégzik a tesztet, s kiderül: már ő is a pollenallergiások népes taborát gyarapítja, mehet rendszeresen a gyógyszerháza tablettáért, szemcseppért, orrspray-ért. Hogy pontosan mennyien vannak a betegek, nem lehet megállapítani, ugyanis több helyen is foglalkoznak az allergiásokkal. A bőrgyógyászatok és fül-orr-gége szakrendelések mellett sokan fordulnak a tudógondozóhoz. A statisztika így nem teljes, de a tudógondozóban idén már 1200 allergiás beteget regisztráltak, s '95 óta évente duplázódik a szenvedők száma. Ez csak a jegyhegy csúsa, hiszen orvoshoz csak a tünetek elviselhetetlenné válása után fordulunk, a szakemberek szerint a lakosság 20 százaléka szenved a szénanáthától.

Nem kis terhet ró ez a társadalombiztosításra, hiszen a betegek kétheti gyógyszeradagján 2000 forint támogatás van. Márpedig ezt azt jelenti, hogy csak ez az 1200 ember 2,5 millió forintjába kerül kéthetente az államnak – a „szezon” tavasztól ősztart. Országos méretekben számolva ablakon kidobott milliárdról beszélhetünk. Szemléletesebb így közelíteni, mert a fölösleges gyógyszerhasználatot és az emberi egészséget, mint értéket, nehéz forintosítani a költségvetés számára.

A parlagfű irtásával Szeged belterületén a Környezetgazdálkodási Kht. foglalkozik, saját felmérés és lakossági bejelentés alapján mintegy 110 területen kaszálták és irtották vegyszerrel a gyomot. Több olyan gazos telek ügyében is telefonáltak a polgárok, melyek tulajdonosai régóta elhanyagolják telküket. A szegedi önkormányzat helyi rendeletet alkotott a zöld területekről, melyben előírták,

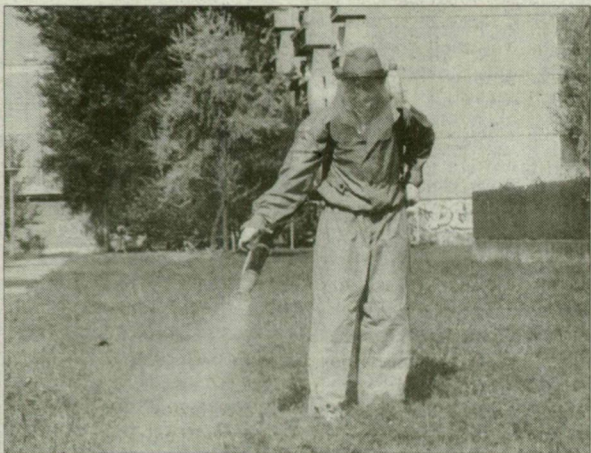
mindenki köteles a telkét rendben tartani. Ha valaki elmulasztja a gyomirtást, akár 10 ezer forintos szabálysértési bírsággal is sújtható, mely többször is kirogható, amíg meg szűnik az áldatlan állapot. Hiába érdeklődtünk azonban a műszaki irodán Vaskeba Györgytől, az elmúlt időszakban alig néhány határozat és hivatalos levél született – a hatóság egyébként lakossági bejelentések alapján intézkedik.

De nemcsak a belterület, hanem a várost övező földek is gondot okozhatnak, megfelelő széllel az allergizáló pollenek több kilométert képesek utazni. Elvileg nem lehet gond, mert ugye a hatályos törvények művelési kötelezettséget írnak elő, melyet a túlterhelt Földhivataloknak kellene ellenőrizni és betartatni. Csakhogy. Az utóbbi esztendőkből a kárpótlás és a tsz-ek felbomlása utáni tulajdonoskeringő miatt többször elmaradt a határszeme, mert hiába állapították volna meg a hiányosságokat, a tulajdoni lapok alapján sem lehetett kideríteni, ki a felelős, kit lehet büntetni – tudtuk meg Sváby Gyulától, a körzeti földhivatal vezetőjétől. Márpedig ha valaki elhanyagolja a földjét, akkor 5000 forintos bírság leszelkedik rá, ami szintén többször kirogható. Teljes körű felmérés még nem készült, de a legfrissebb, jó minőségű fedeteföldeket feltérképező bejárás szerint a földeknek 10-15 százaléka műveletlen.

„Több száz felszólítást küldtünk ki levélben, rengeteg választ is kaptunk, hogy rokkantnyugdíjasok, öregek, balesetet szenvedtek, szóval okokat és kifogásokat sorjáztattak, hogy miért nem tudják megművelni a földjüket” – fakadt ki Sümegi István, a földhivatal munkatársa. Aki egyébként igen markáns álláspontot képvisel parlagfű ügyben, véleménye szerint ez elsősorban az érzékeny városi polgárok problémája, s kár bűnbaknak kinevezni a parlagfüvet, amikor számtalan egyéb irritáló növény és tényező létezik. A földhivatal amúgy is túlterhelt, állandó munkahatárellékkal és munkaerőgonddal küszködő intézmény, nem lehet tőle elvárni a parlagfűhelyzet megoldását, szerinte hasznosabb lenne, ha a betegek a templomokban imádkoznának az esőért.

Réméljük, ez a fohász egyszer elér a miniszteri fülelekig, vagy legalább a társadalombiztosítás kiadások átvizsgálása közben feltűnik a különös tétel – tesszük hozzá már mi. A probléma egyébként nem megoldhatatlan, hiszen a külföldön nyaralók a határon átlépve minden alkalommal átélhetik a katarzist, a tünetek megszűnését.

Takács Viktor

A közterületen rendszeresen irtják a parlagfüvet, de mi lesz másutt? (Fotó: Nagy László)

Stefánia

● **A IX. szimfónia – két zongoristára**

Fél szavakból muzsikálnak

Ránki Dezső és Klukon Edit a szegedi fürdőudvarban. (Fotó: Karnok Csaba)

Ritkán hallható az az előadókírtól kivételes technikai tudást, muzikalitást és felkészültséget igénylő átirat, amit Liszt Ferenc készített két zongorára Beethoven IX. szimfóniájából. A virtuóz zenedarabot nemrégiben a Tisza Lajos körüti fürdőudvarban Ránki Dezső és Klukon Edit szolgáltatta meg. A nagy sikerű koncert után párhuzamos interjút készítettünk a méltán népszerű művészpárral.

– Mindig nagyon izgatott, miért írhatta át Liszt Ferenc ezt az amúgy hatalmas zenekari apparátusra komponált darabot két zongorára – mondja Klukon Edit, amikor műsorválasztásról kérdezem. – Ezek a koncertek szárnypróbálgatások, arra keressük a választ, hogy érdemes-e ilyen formában is játszani a IX. szimfóniát. Az derül ki, hogy sok minden áttetszőbben hallható benne, mint az eredeti, zenekari változatban. Szegeden adtuk elő másodszor közönség előtt, de a továbbiakban még sok koncerten játszunk. Amikor sok-sok évvel ezelőtt Liszt Faust-szimfóniáját játszottuk a Liszt Múzeumban, Forrai tanár úr mellékesen megjegyezte: egyszer eljátszhatnátok a IX. szimfóniát is. Hosszú időre elaludt bennünk ez a kérés, csak nemrégiben kezdtünk vele foglalkozni.

● **Mennyiben más, ha nem két kolléga, hanem egy házaspár játszik két-zongorás vagy négykezes darabot?**

– Már fél szavakból is értjük egymást. Húsz éve élünk együtt, naponta próbálunk, gyakorolunk.

● **A nagy közös koncertek előtt milyen a családi munkamegosztás?**

– A házimunkát mindketten végezzük. A párom nagyon szeret a gyerekekkel foglalkozni, a három és fél éves kisebbik fiunknak lefekvés előtt minden este ő mond mesét. A konyhai munkák általában rám várnak, viszont ő szereli a vilányt és nyírja a fület. Sokan nem is gondolnák róla, hogy kész ezermester! Például remek polcot készített a kottáknak. A kicsit úgy érzem, hogy az első évek nagy koncertsorozatai után mára a szakma, a muzsika már csak egyik része az életünknek, s nem egyedüli főszereplője.

Közben Ránki Dezső is befejezi a tévés interjút, így őt faggatom tovább.

● **Lehet, hogy most először hallhatták a szegediek ezt a fantasztikus átiratot?**

– Nem tudom, játszották-e már Szegeden. A kottájához roppant nehéz hozzájutni. Mi a Liszt Múzeumból kaptunk egy fotókópiát, az alapján készültek el a kottáink.

● **Mi Liszt átiratainak titka?**

– Amellett, hogy Liszt zseniális zeneszerző volt, valószínűleg minden idők legnagyobb zongoristája is. Hihetetlen érzékkel tudta a zenekari anyagból azt kiválogatni, és két zongorára úgy összeállítani, hogy az a zenei tartalmat maradéktalanul vissza tudja adni.

● **Csodálatos volt a kon-**

cert, noha kicsit mostoha körülmények között játszottak...

– A szabadtéri koncerteknél mindig vannak zavaró körülmények, amellet, hogy általában oldott, kellemes hangulatú esték ezek. Csodálatos a szegedi fürdő udvara, de az utca, a járművek zaja nagyon beszűrődik. Akármennyire zárt is egy udvar, a mennyezet hiánya sokat ront az akusztikán, mert nincs, ami felülről visszaverje a hangot.

● **Feltűnő volt, hogy játékok közben tökéletes volt az összhang, egymás minden rezdülésére reagáltak...**

– Korábban jó pár évig viszonylag rendszeresen Kocsis Zoltánnal is játszottam négykezes és kétzongorás darabokat. Amellett, hogy a jó viszony továbbra is megmaradt közöttünk, mára annyira különbözővé vált a játékmódunk, hogy nagyon nehéz lenne összeegyeztetni. Edittel viszont lassan tizenöt éve játszunk rendszeresen együtt. Az, hogy nemcsak kollégák, hanem házastársak is vagyunk, azt is jelenti, hogy könnyebben összeegyeztethető a belső világunk. Jól tudunk együtt élni, s ez hozzásegít ahhoz is, hogy jól tudunk együtt játszani.

● **Az utóbbi időben mint-ha kevesebbet lehetne önről olvasni. Ritkábban nyilatált véleményyt...**

– Arról, amit nem teljes egészében ismerek, nem szeretek úton-útfélen nyilatkozni. Nagyon tiszteltem azokat, akik mindenfélét nagyon jól tudnak, és gyakran véleményyt mondanak, de lehet, hogy túl sokan vannak. A

magam dolgát igyekszem jól csinálni, s csak ha valami nagyon nagy marhaságot látok, akkor szólok.

● **Milyen fellépésekre készül?**

– Ősszel Németországban, Dániában, Olaszországban lesznek koncertjeim. Októberben például a milánói Scalában adok egy nagy szülőestet, amelynek első felében Schubert-darabokat, a második felében Bartók- és Kurtág-műveket játszom. Nagyon készülök erre a fellépésre, hiszen a világ egyik legsodálatosabb színházában szülőestet adni mindig nagy kihívás.

● **A hetvenes-nyolcvanas években sok lemezt készített a Hungarotonnál, most milyen a kapcsolata a kiadóval?**

– 1990 óta – amikor az akkori vezérigazgató, Bors Jenő eltávoztása után több művész-kollégával testületileg távoztunk – semmilyen kapcsolatom sincs. Azóta más cégeknél készítettem felvételeket. A lemezek általában szükségesek, mindenki örülten verekszik, hogy minél több felvételt csináljon, de nagyon telített a lemezpiac, a legnagyobb cégek is sorra küldik el a művészeket, mert nem tudják foglalkoztatni őket. Én soha sem szerettem lemezfelvételt csinálni, noha nagyon élvezek egy jól sikerült lemezt meghallgatni. Abban azonban biztos vagyok, hogy soha, egyetlen felvétel sem pótolja az igazi, élő zenét. Egy élő koncerten játék közben is egészen másként érzem magam, mint egy lemezfelvétel készítésekor.

Hollósi Zsolt

Svédország megkövette a számikat

● **Stockholm (MTI)**
A svéd parlament megkövette az ország északi részén élő számikat az évszázados elnyomásért – jelentette a Reuters.

A rénszarvast tenyésztő számik ma mintegy hetvenezren vannak, a sarkkörről túl élnek, nem szeretik, ha egyszerűen csak lappoknak nevezik őket, s egy ideje azért küzdenek, hogy elnyerjék a bennszülött népek jogait. Svédországban húsz ezer, Norvégiában negyven ezer, Finnországban ötezer és az orosz Kola-félszigeten kétezer számi összesen mintegy 750 ezer rénszarvast nevel. Annika Ahnberg svéd mezőgazdasági miniszter a napokban éppen a Belső-Észak Népek Világnapja alkalmából kereste fel a számik lakta vidéket, s egyebek között kijelentette: „Megkövetem a kormány nevében a számi népet a sok évig tartó elnyomásért”. Elmondta, hogy az északi területek – és ezzel a természeti kincsek – meghódítása azzal járt, hogy a számikat kiszorították eredeti lakhelyükről, sőt saját nyelvüktől is megfosztották őket. A számik a XV.-XVII. században észak felé vándoroltak el a svédek elől, s ma már kisebbségben vannak még saját területükön is, amelyet Sampinak neveznek.

Vezetőik azt remélik, hogy fel tudják élesíteni a számi nyelvet, s mielőbb meg tudnak egyezni a helyi svéd paraszttal a legeltetési jogokról.

„A kormány bocsánatkérése jó kezdet, most majd meglátjuk, mit is hoz ez a tárgyalás a számiknak” – mondta Lars Anders Baer, a Számi Tanácsának elnöke a Reuters tudósítójának.

● **Formatervezett „trónok”**

Ahová a királynő is gyalog jár

● **Kuala Lumpur (MTI)**
Formatervezett vécékel várja a legeslegelőkelőbb, illetve Nagyon Nagyon Fontos Személynek, VVIP-nek (Very Very Important Person) minősülő vendégeit az a Kuala Lumpur-i stadion, amelyben a brit nemzetközösségi játékokat rendezik meg szeptemberben.

A „trónok” a királyi tribün mögé kerültek, s mindenekelett II. Erzsébet brit királynőt várják, s jelen lesz Malájzia királya is. A vécén ülő – saját kezű – gombnyomásra jobbról-balról és alulról is extra vízpermetezőzők „mosdatják”, egy másik gomb benyomásakor pedig légszárítók fújják alá a kívánt hőmérsékletű levegőt. Mind-egy feleslegessé teszi a vécépapír használatát, ám a szervezők nem spórolták ki ezt a „kétkezi” eszközt sem a királyi „trónfülkékből”. Az ülőkék mellékesen fűthetők.

Az uralkodók – akik a játékok megtekintésekor a tribünön székelnak – az illemhelyen hallatlan fejlettsége ellenére gyalog teszik majd meg az oda vezető utat.

A mindentudó vécék egyébként japán gyártmányúak, és az előzetes jelenés során kifogástalanul működtek.

Hogy mennyire kemény minőségvizsgálatnak vetették alá, arra nem tért ki az AP.

Ohioiak koncertje a Széchenyi téren

augusztus 20-i budapesti tisztavatáson, valamint a hétvégi kecskeméti repülőnapokon. A vendégszerzés kiemelt állomása lesz a hétfői szegedi előadás, hiszen Szegedet és a Nemzeti Gárda támaszpontját szolgáló Toledót testvérvárosi kapcsolat fűzi össze. A másfél órás koncerten kívül a vendégek a Csongrád Me-

gyei Népművészeti Egyesület Alkotóházba is ellátogatnak, ahol a felújítási munkálatokban segítkeznek. A zenekar Szeged után fellép még Taszáron és Szolnokon is. Repertoárjukban klasszikus művek mellett örökzöld country és dzsessz dallamok is szerepelnek majd a „Tripple nickel” című előadás során.